

Rettigheter og plikter for asylsøkere

Kollektiv beskyttelse

Du har disse rettighetene når du søker om beskyttelse

- Du kan gi noen andre lov til å handle på dine vegne hvis du gir personen fullmakt. En fullmakt skal være skriftlig.
- Du kan få hjelp til å finne en advokat hvis du ønsker dette. Advokaten må du selv betale for. Hvis søknaden din blir avslått, kan du få hjelp av advokat og da må du ikke betale for dette.
- Hvis du ønsker det, kan du få hjelp til å kontakte FNs høykommissær for flyktninger, og norske ikke-statlige organisasjoner som hjelper asylsøkere.

Til deg som opplever vold, tvang eller press

- Hvis du har blitt utsatt for eller frykter å bli utsatt for vold eller overgrep i Norge, kan du si fra til ansatte i politiet, Utlendingsdirektoratet, asylmottaket eller hjelpeorganisasjoner.
- Hvis du er utsatt for tvangsekteskap, kjønnslemlestelse eller menneskehandel, ved at noen utnytter deg i prostitusjon, arbeid eller tjenester kan du si fra til ansatte i politiet, Utlendingsdirektoratet, asylmottaket eller hjelpeorganisasjoner.
- Hvis du har fysiske eller psykiske helseplager på grunn av at du har vært utsatt for tortur, kan du be om en helsesamtale på ankomstsenteret eller få hjelp av helsetjenesten når du har flyttet til et asylmottak.

Du har disse pliktene når du søker om beskyttelse

- Du må gi sanne opplysninger til norske utlendingsmyndigheter.
- Du må gjøre ditt beste for å skaffe de opplysningene og dokumentene norske myndigheter ber om.
- Hvis du har pass eller andre reisedokumenter, må du levere dem til politiet.
- Du må vise alle opplysninger du har om identiteten din til politiet, enten på papir eller elektronisk. Hvis du har andre id-dokumenter som nasjonalt ID-kort eller førerkort, kan politiet be om at du leverer dem inn.
- Du må gi fingeravtrykk, ansiktsfoto og signatur. Fingeravtrykk og ansiktsfoto bruker vi for å:
 - sjekke om du allerede er registrert i våre datasystemer, og for å forsikre oss om at andre ikke kan utgi seg for å være deg.
 - sjekke om du er ettersøkt av politiet i Norge eller andre land.
 - sjekke om du har fått utreiseplikt eller innreiseforbud fra eller til andre EU- og Schengenland.
- Ansiktsfoto brukes også til et adgangskort for de som skal overnatte på Nasjonalt ankomstsenter, og til et asylsøkerbevis som viser at du har søkt beskyttelse i Norge. Asylsøkerbeviset er ikke et bevis på din identitet og kan heller ikke brukes som reisedokument.
- Du må ta en tuberkuloseundersøkelse.
- Hvis du flytter til en privat adresse før saken din er behandlet, må du gi beskjed til politiet om adressen til din nye bolig.
- Du må oppholde deg i Norge til søknaden din er endelig avgjort.

Politiet kan undersøke deg og eiendelene dine

- Politiet kan undersøke deg og eiendelene dine for å avklare identiteten din og for å få tak i opplysninger av betydning for søknaden din om beskyttelse.
- Hvis det er aktuelt med slike undersøkelser vil du få beskjed av politiet.

Du kan bli straffet og utvist hvis du bryter pliktene dine

- Søknaden din kan bli avslått dersom du gir uriktige opplysninger, eller holder tilbake opplysninger som har betydning for saken din.
- Du kan bli straffet hvis du gir uriktige eller villedende opplysninger om identiteten din med vilje, eller ikke gjør ditt beste for å avklare identiteten din.
- Du kan bli straffet hvis du gir uriktig forklaring om hvorfor du søker om beskyttelse.
- Du kan også bli utvist og få et forbud mot å reise inn igjen i Norge, og landene som deltar i Schengen-samarbeidet.
- UDI kan selv undersøke om du ga riktige opplysninger i saken din etter at du får en oppholdstillatelse. Det kan for eksempel være opplysninger om bosted, statsborgerskap eller familierelasjoner. Hvis det senere blir oppdaget at du ga uriktige opplysninger, kan vi trekke tilbake tillatelsen din.

Norsk lov tillater at vi kan hente og dele opplysninger om deg

- Vi forteller aldri ditt hjemlands myndigheter at du har søkt om beskyttelse eller hva som er grunnen til at du har søkt om beskyttelse. I noen tilfeller kan vi hente inn opplysninger om deg fra hjemlandet ditt.
- Vi kan utveksle opplysninger om deg med humanitære organisasjoner, for eksempel FNs høykommissær for flyktninger og Amnesty International.
- Vi kan utveksle opplysninger om deg med myndighetene i andre land.
- Vi kan utveksle opplysninger om deg med andre norske offentlige myndigheter.
- Vi kan hente inn opplysninger fra offentlig tilgjengelige kilder, slik som nettsider og sosiale medier.

Informasjonen om deg blir trygt lagret i datasystemene våre

- Svarene dine blir en del av din søknad om beskyttelse, og blir lagret i våre datasystemer. Vi har tilgang til de opplysningene om deg som er nødvendige for å behandle søknaden din.
- Vi bruker svarene dine til å avklare din identitet, behandle søknaden din, og forberede integrering eller retur.
- Vi bruker også svarene dine for å finne riktig mottaksplass til deg og gi deg tilrettelegging mens du bor der.
- Fingeravtrykkene, ansiktsfotoet og signatur blir lagret i våre datasystemer.
- Du har rett til å få informasjon om hvilke opplysninger vi har registrert om deg og hvor de er lagret. Hvis du ønsker mer informasjon om dette, kan du kontakte politiet eller Utlendingsdirektoratet.

- Hvis du oppdager at vi har registrert feil opplysninger om deg, kan du be politiet eller Utlendingsdirektoratet om å oppdatere eller slette dem.
- Norske utlendingsmyndigheter har taushetsplikt. Vi kan ikke gi opplysningene dine til andre med mindre du gir oss lov til det, eller hvis norsk lov tillater det.
- Vi kan bruke opplysningene fra din søknad om beskyttelse i senere utlendingssaker.

Kontakt med politiet og Utlendingsdirektoratet

- Vi bruker e-postadressen og telefonnummeret du gir oss til å kontakte deg, og til å sende deg oppdateringer om saken din.
- Dersom du bytter telefonnummer eller e-postadresse, må du gi oss beskjed, slik at vi fortsatt kan kontakte deg.
- Hvis du ikke vil at vi skal sende deg oppdateringer, må du gi beskjed til noen av dem som jobber her.

Om gruppevurdering og individuell vurdering

- Din søknad kan enten behandles etter en gruppevurdering (kollektiv beskyttelse), eller en individuell vurdering (vanlig asylprosedyre).
- Det er utlendingsmyndighetene som bestemmer hvilke søknader som skal inngå i gruppevurderingen og hvilke som skal vurderes individuelt. Du kan ikke velge dette selv.
- Hvis din sak skal vurderes individuelt, skal du ha en samtale med politiet i løpet av noen dager. Politiet vil informere deg om hva som er grunnen til at saken din skal behandles individuelt.

Saksgang hvis UDI gjør en gruppevurdering (kollektiv beskyttelse)

- Vi behandler søknaden din på en forenklet måte. De fleste behøver ikke å snakke med politiet eller UDI om saken sin etter at søknaden er levert. Du får beskjed dersom du likevel skal ha en samtale.
- Norske myndigheter vurderer ikke behovet ditt for beskyttelse individuelt, men gir ukrainere som flykter fra krigen i Ukraina og deres familiemedlemmer beskyttelse som en gruppe.
- Du får ikke flyktningstatus og reisebevis for flyktninger.
- Ordningen med kollektiv beskyttelse kan bortfalle hvis Ukraina blir trygt igjen. Da kan du be om at søknaden din behandles individuelt.

Noen søknader om kollektiv beskyttelse blir behandlet automatisk

- Automatisk behandling betyr at vi avgjør søknaden uten at en saksbehandler i UDI vurderer opplysningene i saken.
- Det er kun søknader som blir innvilget som behandles automatisk.
- Det står i vedtaket ditt om søknaden din er behandlet automatisk.

Saksgang hvis UDI gjør en individuell vurdering (vanlig asylprosedyre)

- Politiet vil bruke fingeravtrykkene dine til å sjekke om du er registrert i andre EU- eller Schengenland med søknad om beskyttelse eller visum. Opplysningene brukes for å avklare hvilket land som skal behandle søknaden din om beskyttelse, og for å avklare identiteten din.
- Du skal ha en individuell samtale med politiet eller UDI for å forklare hvorfor du søker om beskyttelse.
- Du skal motta veiledning fra en uavhengig organisasjon om hva det betyr å søke om beskyttelse.
- Politiet beholder passet eller reisedokumentet ditt mens saken er under behandling. Andre ID-dokumenter kan du få tilbake før saken er ferdig behandlet.

Hvis du ikke ønsker at søknaden din skal bli individuelt behandlet

- Hvis du ikke vil at søknaden din skal vurderes individuelt må du si fra til politiet at du vil trekke søknaden din.
- Hvis du trekker søknaden din, har du ikke lenger lov til å oppholde deg i Norge og må reise ut av EU- og Schengenområdet, med mindre du har en oppholdstillatelse i et av disse landene.
- Hvis du ikke reiser ut av landet etter du har trukket søknaden, kan det føre til utvisning fra EU og Schengen-området.